

1

TOEN IH VIJF WAS, HREEG IH EEN GAMEBOY.

5

Ik zat in de woonkamer te midden van een slagveld van kleiwezens en legopoppetjes toen mijn ouders, Ronnie en Gino, me uit mijn wereldje riepen. Ze reikten mij een vreemd pakje aan en zeiden dat we een lange reis gingen maken. Ik hield een getooide ridder vast en aarzelde. Ik wist nog niet eens wie er zou gaan winnen, de mensen of de monsters. In mijn middeleeuwse legokasteel met kerker en *glow in the dark*-spookje pasten alle verrassingen van het universum, maar nu was daar dat rechthoekige doosje verpakt in gekleurd bolletjespapier. Ik was over ruim drie maanden jarig – een voor mij totaal ongrijpbaar brok tijd dat evengoed oneindig had kunnen zijn. Ik zou zes worden. Zes. Een leeftijd die veel groter leek dan mijn voorstellingsvermogen. Ik pakte het doosje

aan. Het was zwaarder dan elk cadeautje dat ik ooit had gekregen.

‘Pak maar uit,’ zei Ronnie. Ze moest lachen, zo op mijn hoede zag ze me zelden. Ik frummelde een ivoorkleurig plastic kastje tevoorschijn dat amper in mijn handen paste en bevoelde het met mijn vingers en handpalmen. Het apparaatje was glad, het scherm koel en misselijkmakend geel. Over de achterkant liepen ribbels en bovenaan stak een grijs schijfje in de game-boy. GM5724903 stond eronder. Gino floepte hem aan. Een rood oogje begon te branden, als gehypnotiseerd keek ik terug. ‘Nintendo’ droop in hoekige inktletters naar beneden. ‘Plieng!’ Het kastje zweeg weer, of nee, het wachtte. Ik was het die zweeg terwijl mijn vingers de knopjes indrukten tot ze het juiste hadden gevonden: start.

6

Twee dagen later zat ik bij mijn moeder op schoot in het felle licht van gate eenenveertig op Heathrow. Zoveel mensen bij elkaar als nu zag ik alleen met dodenherdenking bij opa en oma. Maar dan stond iedereen stil, hier bewoog alles en iedereen door elkaar. De enige leeftijdgenootjes waren drie zwarte kinderen twee rijen verder. Gino kwam naast me gehurkt: ‘Als twintiger vertrok ik met de boot naar Australië. Toen was het nog drukker, hele gezinnen vertrokken in de hoop op een beter leven.’ Terwijl Gino vertelde over de hitte en eindeloosheid van Australië, begonnen de kinderen te gillen. Een meisje en het kleinste

jongetje keken gierend en wijzend over de schouders van het grootste jongetje. In zijn handen hield hij een gameboy, precies zo een als de mijne. Er werd aan zijn schouder getrokken en in zijn oor getetterd, maar zijn ogen bleven aan het scherm gehaakt alsof zich daar de enige werkelijkheid afspeelde. Ik vroeg Ronnie om mijn gameboy en rende tussen de mensen door naar hen toe. Ik deed mijn grijze doosje aan, het bleef braaf en ik stak het vooruit alsof het een paspoort was. Vier oogjes keken op. Niet die van de grote jongen. Het meisje glimlachte breed, ze zei iets wat ik niet begreep en wenkte dat ik bij haar naast hem moest komen zitten. Ik klom op het bankje en zag dat de jongen ook Mario speelde. In de afgelopen dagen had ik de elektronische inkt leren besturen, maar zijn vingers klikten dubbel zo snel op de knopjes als de mijne. Zijn Mario was het meest doelgerichte wat ik ooit had gezien. Hij sprong door een donker kasteel vol spinbeesten waar hij steeds precies bovenop landde. Hij moest veel verder zijn, maar toch keek het meisje over mijn schouder mee en voor het eerst beseftte ik dat ik slecht speelde. We waren een marioënde familie van vier, verenigd door een Italiaans loodgietersnormansje van een handjevol pixels. Doodkalm zat ze achter me, zo dichtbij dat ik haar warmte op mijn rug kon voelen. In vijf minuten ging ik acht keer dood en toen reikte ik haar de gameboy aan. Ze nam hem gretig aan. Met open mond, waar gekke klanken uitkwamen, drukte ze een tijdje onsamenhangend op de

knopjes, ging game over en gaf hem weer terug. Er kwam een vrouwenstem uit het plafond en ook mijn ouders begonnen te roepen. Het meisje glimlachte, ik glimlachte terug.

Onze eerste bestemming was aan de zuidwestelijke kust, Ravenstrophe, een dorpje waar Gino vroeger had gewoond en met harpoen had gevestigd. In een witte huurauto met airconditioning gleden we door Australië. Door elke ruit was een uitgedroogd landschap te zien. Eindeloos leek het, toch zag ik zelden iets noemenswaardigs gebeuren. Het spannendst waren de talloze platgewalste hagedissen en slangen die aan het wegdek zaten vastgekoekt. 'Lizards,' had Gino uitgelegd, een naam die precies goed voelde bij die geschubde draakjes met hun scherpe snoeten. Toen ik een hele *Donald Duck Extra* had doorgekeken, was nog steeds dezelfde roodbruine berg zichtbaar. Dit land moest heel groot zijn. Toen ik Gino ernaar vroeg, antwoordde hij van achter het stuur dat Australië bijna tweehonderd keer zo groot was als Nederland. Tweehonderd keer Nederland, dat kon ik niet eens fantaseren. Braaf pakte ik mijn gameboy maar.

'Tu Tu Tuduu,' Mario sprong uit een rioolpijp. Level één. Waar ik de gameboy ook maar aanklikte, in de schuddende vliegtuigcabine, in de auto of in het restaurant in Sydney, overal belandde ik steeds hier, in level één, omringd door sfinxen, piramides en een elektronisch achtergronddeuntje. Naar links kon niet.

Rechts kwam ik een Goomba tegen, een donker paddenstoeltje op pootjes uitgerust met grote boze ogen. Hij patrouilleerde heen en weer onder een zwevend blok met een vraagteken erop. De allereerste keer was ik direct tegen de Goomba aangelopen om zo te leren dat Goomba's bij de slechteriken hoorden. Dat kostte me een leven. Ditmaal sprong ik behendig boven op hem en werd het beestje zo plat als de lizards en slangen op het wegdek onder ons. Ik sprong vanonder tegen het vraagtekenblok en er stuiterde een witte bolle paddenstoel uit die achter een dikke rioolpijp verdween. Toen ik de paddenstoel inhaalde en opat, werd Mario tweemaal zo groot. Als monsters mij nu raakten, ging ik niet meteen dood maar werd ik eerst weer kleiner. Daarna kwam een lastiger stuk, waar ik springend via bewegende platformen over ravijnen moest zien te komen. Ik sprong over rioolpijpen, werd verslonden door piranhaplanten en aangevallen door enorme vliegen die zulke dikke lijven hadden dat ze enkel snerpend mijn kant uit konden hopsen. In een nieuw vraagtekenblok ontdekte ik een gloeiende bloem die me de kracht gaf om vuurballen te schieten. Met elke keer doodgaan kwam ik ietsjes verder. Toen ik met vuurballen een piranhaplant, loerend in een hoge rioolpijp, verbrandde en op de pijp sprong, maakte de gameboy een piepend geluid terwijl Mario de pijp in werd gezogen.

‘Mama, papa, papa, mama, kijk! Kijk dan!’

‘Rustig, lieverd, je vader is aan het rijden, hier, neem een zure kogel.’

‘Mam, kijk dan. De pijp is een deur, kijk!’ Triomfantelijk hield ik de gameboy voor Ronnie op.

‘Er is een geheime kamer vol muntjes.’ Dagobert Duck zou er nog van smullen.

‘Kijk dannn! Muntjes zijn honderd punten!’ Ronnie keek fronsend naar het scherm. Ik begreep er niets van, bijna heel het beeld was gevuld met muntjes, zag ze dat dan niet? Toen ik de gameboy omdraaide, verschoot ik van kleur. Mario was weg, de muntjes waren weg, het lampje brandde niet meer.

‘Opgebruikt,’ zei Ronnie. Batterijen gingen niet voor altijd mee, alsof ze ook steeds meer levens verloren tot de teller op nul stond. Beteuterd keek ik naar het levenloze witte kastje op mijn schoot. Op een klein grijs schijfje van vier bij vijf centimeter paste heel Super Mario Land terwijl Australië met zijn overweldigende maten al uren niets dan uitzicht op dezelfde zanderige bergen bood. Stilletjes peuterde ik twee batterijen uit Gino’s camera, die achter de versnellingspook lag. Een kwartier later zette Gino plotsklaps de auto aan de kant en stapte de auto uit terwijl hij zijn camera mee graaide. Een kangoeroe met jonkies had even nieuwsgierig naar de tierende man staan kijken om vervolgens onvereeuwigd de bush in de hopsen. De boodschap was glashelder: die batterijen mocht ik ‘nooit en te nimmer’ gebruiken. Ronnie en Gino sloegen een arm om elkaar en ieder een arm onder mijn oksels, zodat ik in de lucht tussen hen bungelde.

‘Bij het volgende tankstation halen we nieuwe batterijen, schat,’ zei Ronnie. We gaven elkaar een kus en wreven brommend eventjes de neuzen tegen elkaar.

‘We lijken wel een stel Aboriginals,’ grapte Gino. Ik dacht aan het volgende tankstation, dat was thuis minstens vijf minuten, in Australië dus tweehonderd keer meer.

Onderweg bezochten we metershoge versteende golven, stranden met botten zo groot als mijn kuiten die volgens Gino van reuzeninktvisen waren, onbewoonde eilanden waar reuzenschilpadden kropen en manta's voorbijzwommen terwijl ik doorzichtige babykwalletjes ving in water dat nog helderder was dan ons kraanwater in Haarlem. In Perth stonden in het park bottlebrushbomen vol dieppaarse, kokerachtige draadspinsels en in het *all you can eat*-restaurant zat een vrouw zo dik dat ze voor elke bil een apart stoeltje gebruikte. Alles buiten de auto was een groot avontuur en voor onderweg had ik altijd mijn gameboy, want *Donald Ducks* waren na twee keer kijken niet leuk meer.

Eindelijk aangekomen in Ravensthorpe sprong ik meteen de auto uit en verkende de omgeving op vermorzelde dieren.

‘Wacht, Michiel, kom terug!’ riep Ronnie, ‘we gaan eerst een hotel zoeken.’ De man achter de balie had me dommig aangekeken toen ik ‘waar zijn batterijen!’ had geroepen. Vervolgens had hij ons naar een kale, grijzig witte kamer geleid die zo saai was dat ik nog liever uren uit de raampjes van de auto keek. Ik trok aan Ronnies broek, maar die besprak iets met de stomme hotelman waar ik niets van begreep.

‘Er is een dromedarisrange vlakbij,’ zei Gino. ‘Weet je wat dat zijn?’

12

Onderweg naar de range sprong ik van steen naar tak, het rode gravel onder me was gloeiende lava die me meteen zou verbranden en ik had maar drie levens tot de range. Bij een misplaatst groot en lichtgevend gebouw bleven mijn ouders staan.

‘Ha! Hier kwamen we vroeger met de jongens op bordeelsluipers,’ zei Gino.

‘Bordeelsluipers?’ vroeg Ronnie.

‘Slippers! Zo noemde we die toen.’ Ronnie legde me uit dat dit een casino was.

‘Dat is het ergste wat je kunt doen,’ zei ze naar binnen wijzend, ‘de hele dag voor zo’n kast zitten en maar hopen dat er wat uitkomt.’

De dromedarissen stonden in een groep bij elkaar te grazen uit een ijzeren kooi met hooi. De man van de dromedarissen was leuker dan de jongen van het hotel. Hij droeg een lichtbruine, stoffige broek met aan zijn heupen een lang touw, een waterfles, een zakmes en een leren buideltje. Na een praatje met mijn vader besteeg hij ineens zo'n veel te kalm vierpotig beest. Je kon er gewoon opspringen! Ik mocht ook, en de man die Jimm heette, tilde me zo met één hand achterop. Toen hij uit zijn leren buideltje vier nieuwe batterijen toverde, was ik in één klap al het gewacht en getreuzel vergeten. *'Here you go, son,'* had het magisch geklonken.

Gino wilde nu ook eens Super Mario proberen en ik protesteerde wel, maar de gameboy zat in mijn vaders rugzak.

'Als je game over gaat mag ik!' riep ik. Tot mijn ontsteltenis lukte het Gino niet eens om voorbij het eerste boos kijkende paddenstoeltje te komen. Toen ik hem uitlegde dat je erbovenop moest springen, sprong hij drie keer naast. Met zijn laatste leven sprong mijn vader pardoes een ravijn in.

'Ik ben!' Ik griste de gameboy uit Gino's handen. Over mijn vingers hoefde ik al nauwelijks meer na te denken, ze reageerden automatisch op wat ik zag. Ik vloog langs sfinxen, voorbij de Goomba's en over de hoge groene pijpen en ravijnen. Later die avond, terwijl mijn ouders en Jimm leunend over een houten hekje naar Australiës weidse schemering starden,

speelde ik, verstopt tussen de bladeren hoog in een dikke boom, level één uit.

14

Sjouke, Ruben en ik doken achter onze granaatwerende bunker, een ruim opgepotte ribesstruik. Een waterballonnetje zweefde door de lucht en een paar tellen bestond er geen tijd. Naast me gilde Ruben. Hij zat nauwelijks beschut, maar Sjouke en ik zaten dicht tegen de aardewerken pot gedrukt. We speelden bij mij, dus Ruben offeren moest maar. Roland, mijn buurjongen, zat een klas hoger en kon hard gooien, en zijn waterballonnetje, dat nu hoog door de blauwe lucht scheerde, was ongetwijfeld gevuld met warm water en zeepsop. Dat was tegenwoordig de standaard. Roland kon misschien harder gooien, maar hij had ook een inspiratieloze tuin met enkel grote tegels en kiezelstenen. Onze tuin had talloze schuilplekken, planten, een metershoge oude schoorsteen omwikkeld door klimop en Gino's oude windsurfboard. Onze voornaamste verdedigingslinie die elk voorjaar opbloeide, was de Rembrandt-druivenstruik, een groene muur met donkerblauwe trossen waarachter je kon schuilen en tegelijkertijd besjes van kon snoepen.

Met een flits eindigde het ballonnetje bij de nog gillende Ruben in zijn hals. Het geluid van neerspattend

water werd gevolgd door een perfecte stilte. Rubens gele Looney Tunes-t-shirt was helemaal doordrenkt en zat onder het sop. Zijn handen, uitgerust met gratis waterpistooltjes uit Danoontje-ijsjesverpakkingen, zakten naar beneden en met een lange, harde ‘eee’ begon hij te huilen.

‘Whahaha!’ Enrico, Rolands vriendje, lachte zo spuuglelijk dat ik hem wilde stompen. Sjouke en ik losten meteen salvo’s en de vijand vluchtte door de keukendeur naar binnen.

‘Onze wraak zal sappig zijn,’ zei ik.

‘Ik wil naar huis,’ zei Ruben. Dat kon niet, vriendjes gingen wel vaker huilend weg als ze bij mij kwamen spelen.

‘We doen operatie Waterbom,’ zei ik, ‘jij mag gooien.’

‘Nee, ik wil naar huis!’ zei Ruben nijdig.

‘Maar we doen sambal in de bom,’ riep ik. ‘En azijn. En prikkelshampoo.’

‘En kwat!’ zei Sjouke enthousiast.

We maakten drie super-mega-waterbommen.

‘Mietjes! Mietjes! Roland is een mietje!’ riepen we in koor – een bewezen tactiek om wie waar dan ook naar buiten te krijgen.

‘Schei uit met dat gedonder!’ Het gebulder kwam van de tussenbuurman, wiens tuin Rolands tuin van de onze scheidde. Op vrije dagen met zon las hij daar altijd zijn *Financieele Dagblad*. Een buurvrouw was er niet.

‘Hij kan ons niets doen,’ fluisterde ik en ik begon weer te roepen: ‘Mietjes! Mietjes!’

‘Ophouden geblazen, koters!’ Het rubber van de keukendeur trok los en een paar tellen later kwamen Roland en Enrico spuitend en joelend naar buiten gestormd. Ruben slaakte een wilde oerkreet. Drie met sambal, azijn, prikkelshampoo en kwat gevulde kleurige plastic bolletjes scheerden door de lucht. Mijn rode ballonnetje vond op zijn pad het enige tactische obstakel van Rolands tuin: het houten hek. Het plofte tegen de bovenste lat en versteend keken we toe hoe het terugstuiterde in buurmans tuin. Een servies rinkelde en een kopje spatte uit elkaar. Op de met ‘god’ beginnende brul stoven we naar binnen. Bleek staarde ik naar de vloer. Ik kon de tik en het geschreeuw van Gino al voelen in de tranen die opkwamen. De telefoon begon te rinkelen, ik durfde nauwelijks op te nemen maar ik durfde nog minder te doen of we er niet waren, wat de straf nog erger zou maken. Trillend nam ik op.

‘Kom!’ riep Roland. ‘Hij is nog in de tuin, kom nu!’

De kamer was donker. Vanachter de gordijnen straalde wel de zon, maar de sterkste lichtbron was de tv waar we met z’n vijven voor waren gekropen. Alleen de tv neuriede vrolijk ‘tu tu du tudutu’ met ploinks en pliengs in het ritme van Rolands vingers op de controller. Het was zijn huis, hij speelde. Mario was op Rolands tv veel groter dan op mijn gameboy, en in kleur! Op zijn rode bretels glommen gouden gespen en op zijn petje een McDonald’s-achtige M. Zijn armpjes en beentjes zwaaiden op en neer terwijl hij door het

blokkenlandschap sprong met hier en daar een groene heuvel of een witte wolk.

‘Zullen we om de dood doen?’ vroeg ik. Ik zag de irritatie over Rolands gezicht kruipen, maar ik sprak ook in het belang van Sjouke, Ruben en Enrico, dus kon hij mijn voorstel niet zomaar afwijzen. Na een paar slome tellen waarin hij dezelfde analyse moest hebben gemaakt, zei hij bozig dat hij het zou zeggen als hij game over ging. Hierna speelde hij niet goed meer en toen hij inderdaad game over ging, liet ik, geduldige weldoener, eerst de rest spelen. Zoals ik had verwacht, bakten Sjouke, Ruben en Enrico er nog veel minder van. Zij lieten de controller schokkerig door de lucht meebewegen met hun commando’s terwijl Mario over het scherm sprong als een manisch aapje in Artis. Ik kreeg de controller. Het zwarte kruis, de A- en B-knop, alles was hetzelfde. Alleen was deze Mariowereld zo luid, groot en kleurrijk dat alles om me heen leek uit te doven. Naast Mario had ik enkel een tintelend besef van de ogen van mijn vriendjes die mijn succes probeerden te ontcijferen. De toorn van de buurman leek nu volstrekt onbeduidend, ik zou hem incasseren zoals een ware held betaamt.

Plotseling stond Rolands moeder in de deuropening. ‘Wat hebben jullie in vredesnaam uitgespookt? Heel de tuin stinkt naar azijn!’

Mijn ouders en ik woonden aan de Parklaan, een ruime laan vol lindebomen die liep van het Kenaupark, met

zijn witte, statige gebouwen, tot aan het Spaarne, waar boten voeren en een oude molen draaide. Er waren brandtrappen die naar verboden plekjes leidden en geheime kieren waar volwassenen niet doorheen konden kruipen. Overal woonden kinderen om bevriend mee te raken, te bespieden of te bevechten. En elke ochtend en elke middag stroomde de straat over van de kinderen, want aan het einde stond mijn basisschool, De Kring.

18 Boos om het afgezwaaide ballonnetje waren mijn ouders niet. Mijn ouders waren haast nooit boos, en dat gaf een vrijheid die me goed in de vriendjesmarkt zette. Ik nodigde er veel uit en ze mochten meestal blijven eten en zelfs slapen als hun ouders dat ook goed vonden. 's Ochtends vertrok Ronnie om kwart voor zeven naar haar werk en rond halfacht sprong ik uit bed, rende de kamer van mijn ouders binnen en dook op Gino, die dan nog lag te slapen. Elke dag barstte zo los met een worstelpartij. In de badkamer bestookten we elkaar met natte washandjes, waarna Gino altijd kruidenthee zette. Tijdens het ontbijt mopperde hij over de wereld in de krant en bracht me naar school; daarna vertrok hij naar zijn werk in Amsterdam.

Ronnie haalde me meestal op uit school, maar zelden kwam ik meteen mee. Als je je handen ineensloeg om een pot te maken op het schoolplein, strengelden al snel steeds meer jongens en meisjes hun arm in de jouwe en riepen mee in koor: 'Wie doet er mee... wie doet er mee met tikkertje?!'

Na het succes van de gameboy kreeg ik voor mijn zevende verjaardag een Nintendo Entertainment System. Waar ik eerst met een zakje chips naar de avonturen van de *Power Rangers* en *Alfred Jodocus Kwak* had gekeken, speelde ik nu met een grijze controller zelf de hoofdrol op tv. Met de Nintendo lag ik nog beter in de vriendjesmarkt en mijn ouders hadden veel kennissen met kinderen, die een constante stroom nieuwe spellen over de vloer brachten: *The Ninja Turtles*, *Formula one*, *Star Wars*, *Super Mario* en *Donkey Kong*, *Tetris* en *Paperboy*. Er leek geen eind aan te komen. Nauwkeurig observeerde ik hoe een vriendje speelde en ik deed vervolgens mijn uiterste best hem te overtreffen – al gingen we liever buitenspelen, blikje trappen, kattenkwaad uithalen of een verboden dak beklimmen. Ik was meestervriendjesmaker. Dat moest ook wel als enig kind, en sterke familiebanden had ons gezinnetje niet. Daar had de Tweede Wereldoorlog voor gezorgd, zo begreep ik uit de verhalen die Ronnie en Gino soms vertelden als we 's avonds fotoboeken bekeken. We bladerden langs beelden van tijden voordat ik bestond terwijl zij vertelden hoe hun wereld was geweest. De levens van mijn ouders gaven me een nog veel magischer gevoel dan computerspelletjes – tijd zonder mij. Mijn lievelingsverhalen waren die van mijn vader van toen hij zelf nog een kind was ten tijde van de oorlog. Gino vertelde over het gonzen van motoren, tientallen zwarte kruisjes aan de Drentse hemel. De gevechten waar hij over vertelde,

waren echter die van de protestantse kinderen tegen de katholieken, die elkaar opzochten bij de oude glasfabriek bewapend met takken en stenen. Het tintelde door heel mijn lijf als mijn ouders vertelden, alsof door hun verhalen het verleden alsnog een beetje van mij werd.

20

Vanaf mijn achtste sloop ik 's avonds de trap af, duwde millimeter voor millimeter de kamerdeur open en schuifde de halfdonkere kamer in. 'Mag ik meekijken?' Ik was dol op het achtuurjournal. Tussen mijn ouders in genesteld werd ik even opgenomen in hun wereld, ingewijd in de grootse geheimen die daar speelden. Meestal werd ik na Erwin Kroll ingestopt, maar als ik mazzel had, deelde Gino naderhand een verhaal over zijn opbouwwerk in Amsterdam. Ronnie, die als fysiotherapeute ouderen en demente bejaarden behandelde, had verhalen die door de absurditeit van wazige individuen eigenlijk komischer waren, maar Gino's verhalen gingen over grotere machten die over de toekomst van hele buurten beslisten.

Met mijn hoofd op mijn kussen bleef ik Ronnie of Gino fluisterend ondervragen: 'De Dutchbats waren onoverwinnelijk, toch? Wat deden de Russen in Tsjetsjenië? Elke vraag werd slomer en met zachter gefluister beantwoord tot mijn ouders met hun gezicht naast

mijn kussen in slaap vielen. Tevreden viel ik dan ook in slaap. Het langste slaapgesprek ooit kreeg ik toen ik vol ongeloof bleef herhalen hoe heel de blauwe zee spierwit was geworden, alsof God onderwater een reusachtige lamp aanzette. Het was een Franse kernproef geweest. Ik bleef van kant naar kant wippen terwijl beelden voorbijflitsten van neutronenbommen en van mijn ouders schreeuwend met spandoeken te midden van een woeste meute demonstranten. Ik stelde me neutronenbommen voor als reusachtige, woest borrelende, zwarte waterballonnen.

Bij gevechten tegen Roland werd operatie Waterballon voortaan operatie Waterstofbom. En die week stonden de jongensschriftjes op basisschool De Kring vol gigantische raketten met doodshoofden. Tijdens de grote pauze ontstond op het klimrek het eerste 'Kringvredesberaad'.

'De NAVO is het sterkst,' zei de een.

'Niet, Amerika!' zei een ander.

'Die horen bij elkaar, dombo's,' zei weer een ander.

'Wij zijn de NAVO en Amerika z'n vrienden, sukkels,' zei het oudste meisje uit de klas. Ik twijfelde aan deze stelling. Gino was meestal boos als het om Amerika ging en riep dan dingen als: 'Oorlogszuchtige hufters,' en: 'Godverdomde cowboys.'

Ik vertelde mijn klasgenootjes dat mijn vader had gevochten in de Tweede Wereldoorlog. Wouter, een bijdehand klasgenootje, geloofde het niet, maar ik wierp tegen dat mijn vader was geboren in negenendertig.

‘Dan was hij nog een kind in de oorlog!’ riep Wouter. Zijn logica maakte me razend.

‘Ik had anders ook gevochten,’ zei ik fel. ‘Jij niet dan?’ Daarop kon Wouter alleen maar van wel knikken. Daarna mocht ik ons vredesberaad dicteren.

Het vredesberaad resulteerde in de Kring-vredesraad; dagelijks klommen meer dan tien jongens en meisjes bijeen op het klimrek om te vergaderen over het lot van de wereld. We konden het niet eens worden over wie we eerst moesten redden, de dieren, de bossen of de mensen in Afrika. Zo werd een nieuw spel geboren: klimrekoorlogje. Rondom twee facties meisjes verzamelden zich twee teams en het doel was om het torentje met de glijbaan helemaal te bezetten. Het was een joelende mengelmoes van trekkende handen en duwende benen, geen jongen was erg loyaal en sommigen wisselden in een pauze tien keer van team. In tijden van vrede werd de dierenbeschermingsclub opgericht, met als hypothetisch doel alle arme zwerfdieren in Haarlem op te vangen. Later kwam de natuurreddingsclub. Niemand wist precies wat we aan Afrika konden doen.

Terwijl het schoolplein mijn walhalla was, vond ik de klassikale lessen vreselijk. Ik kreeg telkens te horen dat ik m'n mond moest houden, moest stilzitten, voor de klas een opdracht op het bord moest doen of juist de klas uit moest omdat het vorige niet ging. Ik werd gek van de sneue verhaaltjes die de hele klas gijzelden.

Het hek van Henk is stuk.

Henk gaat langs bij buurman Bob.

Henk vraagt Bob om een hamer.

Bob, heb jij een hamer misschien?

Het enige dat me nog meer deed gruwelen, was het uitschrijven van alle letters van het alfabet, twintig keer, met zo'n lekkende vulpen, aan elkaar, blokletters, hoofdletters, elke dag weer. Ik wilde graag het geheim van anderen weten en erachter komen hoe zij, vooral meisjes als Iris en Anna, daar altijd zo snel mee klaar waren. Hoe zij krulletjes en stickertjes in hun handschriftschriftje verdienden terwijl de juf mij geregeld de les uit gooide. Ik wilde die krulletjes en stickers verbranden. Alsof die lieve meisjes en brave jongetjes enkel goed gedrag vertoonden. Hun geloer, gefluister, gegniffel en stiekeme tekenen bleven onbestraft, terwijl sommigen, vooral ik, voor elk wissewasje de volle laag van de leraar kregen. Ik vond het allemaal van een ondraaglijke oneerlijkheid. Die redeloze orde, gehandhaafd door volwassenen en listig misbruikt door schijnheilige jongens en meisjes, gaf mij een soort innerlijke jeuk waar ik alleen maar aan kon krabben door er openlijk tegen te demonstreren. Wiskunde en geschiedenis kregen me wél stil en geconcentreerd. Cijfers boden altijd een helder goed of fout om te overpeinen en mensen met hun oorlogen om heerschappij boeiden me oneindig veel meer dan wispelturige vakken als spelling en taal.

De volwassenenautoriteit was voor mij even fascinerend als frustrerend. Waar was hun baas-zijn op gebaseerd? Volwassenen waren wel groter en sterker,

maar zelden zag ik er een bruisen van levenslustigheid. Ook spraken volwassenen anders, anders dan bij mij of mijn vriendjes droegen de woorden van volwassenen macht, macht waarmee ze claustrofobische werelden met wanden van regeltjes schiepen. Ik overtrad altijd die regeltjes, thuis had ik immers ook geen regeltjes en ik wist me wel groter dan wat ik zogenaamd wel of niet mocht. Ook bevestigde mijn verzet voor mij de koppositie die ik had tegenover klasgenootjes, mak als vee volgden zij de arbitraire afrastering van volwassenen. Zulke zwakte verdroeg ik niet, dus moest ik wel sterker zijn, iets wat ik iedereen met elk verzet toonde. Uit de klas gestuurd worden nam ik voor lief, op de gang was mijn fantasie vrij en kon het met gemak de kaalste gangen omtoveren tot de kerkers van Camelot waar ergens Bowser loerde.

Vakanties waren een grote keet- en logeerboel met als harde kern Roland, Sjouke en Ruben, en daarnaast kinderen van vrienden van mijn ouders en buurt- en klasgenootjes. Na kietelgevechten die de slaap eindelijk uitstelden, lag ik de meeste zomernachten naast vriendjes in stiltes doorbroken door gefluisterde gedachten die onmogelijk langer binnen konden worden gehouden.

‘Hé...’

‘Wat?’

‘Slaap je?’

‘Nee. Jij?’